

Sygn. akt II Ca 731/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Cezary Klepacz (spr.)

Sędziowie: SSO Bartosz Pniewski

SSO Hubert Wicik

Protokolant: starszy protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2017 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa D. K.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Starachowicach

z dnia 17 lutego 2017 r. sygn. I C 404/15

oddala apelację.

Sygn. akt II Ca 731/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 lutego 2017 roku, sygn. akt I C 404/15, Sąd Rejonowy w Starachowicach zasądził od (...) SA w W. na rzecz D. K. kwotę 20.974,08 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 września 2012 roku do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo o zapłatę w pozostałej części (pkt II), zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3.757,63 zł tytułem kosztów procesu (pkt III), pobrał od stron na rzecz Skarbu Państwa nieuiszczone koszty sądowe (pkt IV i V).

Sąd ten ustalił, że D. K. jest właścicielką gospodarstwa rolnego położonego w miejscowości K., gm. B.. Powódka zawarła z (...) SA w W. umowę ubezpieczenia obowiązkowego budynków i/lub OC rolników, zgodnie z którą okres ubezpieczenia ustalony został od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2012 roku. Ubezpieczeniem objęto: dom mieszkalny jednorodzinny, przyjmując zużycie obiektu na poziomie 23% i ustalając sumę ubezpieczenia na kwotę 59.200 zł, oborę, przyjmując zużycie obiektu na poziomie 15% i ustalając sumę ubezpieczenia na kwotę 19.100 zł oraz stodołę, przyjmując zużycie obiektu na poziomie 46% i ustalając sumę ubezpieczenia na kwotę 14.100 zł. W nocy z dnia 6 na 7 sierpnia 2012 roku na skutek nawalnicy w budynku mieszkalnym zerwany został dach budynku, w efekcie czego połamaniu i popękaniu uległa więźba dachowa. Zniszczone zostały dwie ściany szczytowe oraz komin wieloprzewodowy i rynny dachowe. Po zalaniu wodą opadową popękała powłoka malarska na suficie i ścianach. Na budynku obory wepchnięta do środka została ściana szczytowa. Zerwany dach z budynku mieszkalnego uderzył

w budynek stodoły, powodując połamanie i popękanie więźby dachowej krokwiowej wraz z łatami oraz pokrycia z eternitu falistego.

Decyzją z dnia 4 września 2012 roku (...) SA w W. uznało swoją odpowiedzialność i przyznało odszkodowanie w kwocie 26.623,16 zł. Powódka odbudowała zniszczone budynki, a wartość nakładów na usunięcie szkody wyniosła 47.211,46 zł.

Mając to na uwadze, Sąd uznał powództwo za częściowo zasadne. Powołując przepisy art. 67 ust. 1 w zw. z art. 68 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, wskazano za trafny pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 5 maja 2016 roku, sygn. akt I ACa 84/16, że przewidziane w art. 68 ustawy tryby likwidacji szkody uzależnione są wyłącznie od tego, czy poszkodowany podejmuje się odbudowy, naprawy lub remontu budynku. Jeżeli przeprowadzony zostanie remont, to do określenia wysokości szkody znajdzie zastosowanie art. 68 ust. 1 pkt 2, zgodnie którym wysokość szkody ustala się z uwzględnieniem kosztorysu wystawionego przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, a jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody. Określenie stopnia zużycia budynków w chwili zawierania umowy ubezpieczenia ma w zasadzie jeden cel – ustalenie sumy gwarancyjnej stanowiącej górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela (art. 70-71 ustawy). Na etapie ustalania odszkodowania określa się rzeczywistą wartość szkody w granicach sumy ubezpieczenia, którą zmniejsza się z uwagi na zużycie techniczne budynków w okresie pomiędzy zawarciem umowy a powstaniem szkody.

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie o opinię biegłego z zakresu budownictwa lądowego J. G., która była kwestionowana przez pozwanego głównie w zakresie nieuwzględnienia wniosku o odliczenie zużycia technicznego budynków wskazanego w polisie. Zdaniem Sądu, wyliczenie szkody powinno uwzględniać stopień faktycznego zużycia budynków, ale jedynie od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody, zgodnie z jednoznacznym brzmieniem art. 68 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy. Wobec czego przyjęto za opinią biegłego z dnia 20 kwietnia 2016 roku w stosunku do budynku mieszkalnego 0,66% zużycia technicznego, w stosunku do stodoły – 1,33% zużycia technicznego, a w stosunku do obory – 0,83% zużycia technicznego. Przy takim założeniu wartość nakładów brutto na usunięcie skutków szkody wynosi: co do budynku mieszkalnego – 49.564,07 zł, co do budynku stodoły – 4.118,73 zł, co do budynku obory – 146,28 zł. Zasadne okazały się zarzuty pozwanego co do błędnego przyjęcia przez biegłego kosztu naprawy wiaty, gdyż nie była ona objęta ubezpieczeniem. Sąd nie podzielił natomiast zarzutów co do uwzględnienia kosztów sprzątnięcia i utylizacji płyt azbestowo-cementowych, ponieważ udokumentowanie kosztu uprzątnięcia, zgodnie z art. 69 pkt 2 ustawy, oznacza każdą formę jego udowodnienia.

W związku z tym zasądzono na rzecz powódki od pozwanego kwotę 20.974,08 zł, oddalając powództwo w pozostałej części.

O odsetkach orzeczono w oparciu o art. 817 k.c. w zw. z art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zasądzając je od dnia 30 września 2012 roku, tj. po upływie 30 dni od zgłoszenia szkody, gdyż strona pozwana dysponowała już wtedy niezbędną dokumentacją pozwalającą na określenie wysokości odszkodowania.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu art. 100 k.p.c., a o kosztach sądowych – w myśl art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od tego wyroku wywiodła strona pozwana, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 68 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w zw. z art. 69 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez nieuwzględnienie zużycia budynków powódki i wyliczenie odszkodowania według wartości nowej,

- art. 805 k.c. w zw. z art. 13 ust. 3 cyt. ustawy poprzez zasądzenie odszkodowanie w kwocie przekraczającej wartość szkody (odszkodowanie wynosi 35.640,43 zł);

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego i przyjęcie błędnych założeń do podstaw ustalenia zasadności roszczenia;

3. błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że wartość nakładów brutto na usunięcie skutków szkody wynosi: co do budynku mieszkalnego – 49.564,07zł, co do budynku stodoły – 4.118,73 zł, co do budynku obory – 146,28zł.

Wskazując na to, wniesiono o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zastąpienie kwoty 20.974,08 zł kwotą 9.017,27 zł i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie oraz o dokonanie stosunkowego rozdzielenia kosztów, stosownie do ostatecznego wyniku sprawy. Pozwany wnioskował też o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonując następnie oceny wiarygodności i mocy dowodów na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Ustalenia te Sąd odwoławczy przyjął za własne.

U podstaw zgłoszonych w apelacji zarzutów leży ta sama sporna kwestia – określenie metody ustalenia wysokości szkody. Odpowiedzią na to jest zatem przedstawienie wykładni normy prawnej z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r., poz. 2060 z późn. zm.).

Sąd Okręgowy nie podziela interpretacji prawnej tego przepisu przedstawionej przez stronę pozwaną, zgadzając się z poglądem, że norma ta nie daje podstaw do zmniejszenia wartości wyliczonego odszkodowania o stopień zużycia budynków ustalony w dacie zawarcia umowy ubezpieczenia. Z powołanej regulacji wynika jedynie, że jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, tak jak w niniejszej sprawie, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody. Natomiast określony procentowo stopień zużycia budynków istniejący w momencie ich ubezpieczenia miał wpływ tylko na ustalenie w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia, zgodnie z art. 70 ust. 2 pkt 1 ustawy. Jedynym czynnikiem uzasadniającym proporcjonalne zmniejszenie odszkodowania było więc zużycie ubezpieczonych budynków w okresie od powstania odpowiedzialności ubezpieczyciela do momentu powstania szkody (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2016 roku, IV CSK 44/16. LEX nr 2201579). Podkreślenia wymaga, że taka wykładnia, wbrew zarzutom apelacji, nie prowadzi do wyliczenia odszkodowania od wartości nowego budynku. Pozwany pomija bowiem fakt, że dla obliczenia należnego ubezpieczonemu odszkodowania bierze się pod uwagę dwie zmienne: wartość dokonanych nakładów (według kosztorysu) i stopień zużycia budynków od rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej do powstania szkody. Zatem wartość budynku, jako samodzielna przesłanka, nie stanowi tu elementu składowego dokonywanych wyliczeń i nie ma wpływu na wysokość odszkodowania.

Taka interpretacja realizuje zasadę z art. 13 ust. 3 powołanej ustawy, że odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia mienia musi odpowiadać wysokości szkody i mieścić się w granicach sumy ubezpieczenia. Ubezpieczyciel zobowiązany jest zatem wypłacić odszkodowanie w wysokości poniesionej przez ubezpieczonego szkody, z uwzględnieniem ograniczenia odpowiedzialności do wysokości sumy ubezpieczenia. Wysokość odszkodowania jest uzależniona w pierwszej kolejności od rozmiaru szkody, tu: kosztu przywrócenia zabudowań powódki do stanu sprzed wichury, co odpowiada regulacji art. 361 § 2 k.c. z modyfikacjami wynikającymi z art. 68-69 omawianej ustawy.

Należy przy tym zauważyć, że nakłady na budynek mieszkalny zostały ostatecznie ustalone na kwotę 43.275,75 zł brutto (kosztorys różnicowy – k. 191, opinia uzupełniająca k. 229-234), po uwzględnieniu zarzutu pozwanego i odliczeniu od pierwotnie przyjętej wartości 49.893,37 zł brutto kosztów naprawy wiaty w kwocie 6.617,62 zł brutto.

W przytoczonym przez apelującego uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 21 marca 2016 roku, sygn. akt II Ca 1662/15, odwołano się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 roku, III CZP 71/15, LEX nr 1855145, wydanej na gruncie art. 68 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy z dnia 22 maja 2003 r., który nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. Ponadto w uchwale tej rozstrzygano przede wszystkim, czy przy wypłacie odszkodowania w ogóle powinien być uwzględniany stopień zużycia budynków, a nie przesądzono o jednolitym sposobie dokonywania takich wyliczeń, co w stanie faktycznym objętym hipotezą normy z art. 68 ust. 1 pkt 2 zostało uregulowane autonomicznie.

Mając to na uwadze, oddalono apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Bartosz Pniewski SSO Cezary Klepacz SSO Hubert Wicik